

Otto Böhtlingk & Rudolph Roth: Sanskrit-Wörterbuch, Part 1, Petersburg 1855

अवलत = वलत adj. weiss, m. die weisse Farbe Svāmin zu AK. 1, 1,

4, 22 im ÇKDr.

अवलत (von लग् mit अव) 1) adj. herabhängend (लत) H. an. 4, 155.

MED. n. 139. — 2) m. n. Taille AK. 2, 6, 2, 30. H. 607. an. MED.

अवलम्ब (von लम्ब् mit अव) m. 1) das an-Etwas-Herabhängen, das sich-an-Etwas-Hängen, auf-Etwas-Stützen (auch in übertr. Bed.): तनु-जालावलम्बाः (चन्द्रकाताः) MEGH. 71. चित्रलेखादत्तस्तावलम्बा VIKR. 11, 1. कुनृपतिभवनद्वारसेवाव ° BHARTR. 1, 66. — 2) Stütze, Anhalt: सावलम्बगमना RAGH. 19, 50. नभसि निरवलम्बे KĀT. 1. संततिच्छेदनिरवलम्बानां कुलानाम् ÇĀK. 91, 12. — 3) Anhang: पृथ्वाव ° N. einer Ceremonie: त्रिकदुकाः पृथ्वावलम्ब इति पशुकामस्येति ĀCV. ÇR. 10, 3. KĀTJ. ÇR. 23, 3, 2. 14. 28. MAÇ. 7, 12 in Verz. d. B. H. 73. — 4) eine senkrechte Linie WILS.

अवलम्बक (wie eben) N. eines Metrum's COLEBR. Misc. Ess. II, 157 (III, 32).

अवलम्बन (wie eben) n. das sich - an - Etwas - Hängen, auf - Etwas - Stützen, an - Etwas - Halten: शिखाव ° Suçr. 1, 171, 21. मम सैव (वेत्र-यष्टिः) जाता — अवलम्बनार्थम् (v. l. ° नाय) ÇĀK. 100. सध्या अवलम्बनं कृत्वा sich auf die Freundin stützend ÇĀK. Ch. 117, 10. उद्धर्तव्यो ऽस्मि युष्माभिरवलम्बनरज्जुभिः VID. 231. तथा — भवतो ऽवलम्बनार्थं कृतः प्रसारितः PAÑKAT. 216, 13. KUMĀRAS. 3, 66. मम पुच्छे करावलम्बनं कृवातिष्ठ, HIT. 41, 16. निरवलम्बन ohne Stütze ÇĀK. Ch. 137, 11 (v. l. ° लम्ब).

अवलम्बिन् (wie eben) adj. herabhängend, an Etwas hängend, sich auf Etwas stützend, sich auf oder an Etwas lehnend, sich an Etwas befindend: पुष्पभारावलम्बिभिः (तरुभिः) R. 2, 96, 3. इमे च त्रिपुलास्तालाः सप्त शाखावलम्बिनः 4, 9, 89. SĪV. 5, 104. RAGH. 15, 49. गवान्ताविवरावलम्बिना (चरणैः) 19, 7. भुजाव ° KUMĀRAS. 7, 37. परित्रिनांसाव ° ÇĀK. 62, 15. चरमाचलचूडावलम्बिनि (चन्द्रमसि) HIT. 9, 5. अग्रधुर्यपदाव ° RAGH. 3, 66. अये हि निद्रा नयनावलम्बिनी ललाटदेशादुपसर्पतीव माम् MRĀK. 46, 7. शापात्ताशाव ° KATHĀS. 17, 28. व्रणाः — शिरःपार्श्ववलम्बिनः Suçr. 2, 19, 20. अवलिप्त adj. s. u. लिप् mit अव; davon अवलिप्तता (H. 316) und अवलिप्तव (R. 5, 89, 59) stolzes, hochmüthiges Betragen.

अवलुञ्चन (von लुञ्च mit अव) n. das Ausreissen: केशानाम् R. 6, 98, 25. einer Naht Suçr. 1, 94, 5.

अवलुपठन (von लुपठ् mit अव) n. das Berauben: सार्थाव ° KATHĀS. 22, 71.

अवलुम्पन (von लुप्, लुम्प् mit अव) n. das plötzliche Aufspringen: eines Wolfes MBh. in LA. 48, 4.

अवलेख (von लिख् mit अव) m. Abgekratztes Suçr. 2, 365, 3.

अवलेखन (wie eben) 1) n. das Kratzen Suçr. 1, 316, 4. s. — 2) ° नी f. ? KAUC. 36. 39. 49.

अवलेप (von लिप् mit अव) m. 1) Beschmierung, Befeuchtung H. an. 4, 206. MED. p. 24. मुखाव ° Suçr. 1, 135, 1. — 2) Schmückung (भूषण) MED. (द्रूषण H. ist wohl nur ein Druckfehler). — 3) Verbindung, Vereinigung (सङ्ग) TRIK. 3, 3, 273. — 4) Stolz, Hochmuth TRIK. (lies गर्व st. वर्ग). H. an. MED. R. 5, 93, 4. RAGH. 3, 53. 8, 35. VIKR. 3, 8. SĪH. D. 36, 11. अत्रावलपे करिष्यति PAÑKAT. 82, 14. वलावलेपात् DEV. 10, 2. pl. MEGL. 14.

अवलपन (wie eben) n. stolzes, hochmüthiges Benehmen R. 1, 44, 9. 36.

अवलेह (von लिह् mit अव) m. Latwerge, Paste mit Zucker u. s. w. zum Lecken Suçr. 2, 73, 20. 448, 19. अवलेहकल्पना ÇĀRĀNG. in Verz. d. B. H. 283 (XIV).

अवलेहिका (von अवलेह) f. dass. Suçr. 1, 94, 5.

अवलोक (von लोक् mit अव) m. Betrachtung: नवशब्दावलोकाय VIKR. 120. अङ्गाव ° SĪH. D. 67, 8. नाडीपरिक्षाव ° Verz. d. B. H. No. 982. यावेदेनमवलोकमार्गं (auf dem Wege, von dem aus eine Betrachtung gestaltet ist) प्रतिपालयामि VIKR. 38, 5.

अवलोकक (wie eben) adj. spectaturus: प्रेषितस्ते यदा वीरं कनूमानवलोककः (als Späher) R. 6, 101, 13.

अवलोकन (wie eben) n. das Hinblicken, Schauen, Anblick, Erblicken, Blick H. 377. अस्ति चास्य भूतेः सपरिषेदा ऽवलोकनकुतूहलम् PRAB. 3, 1. दिशो नो (nicht) बभूवुरवलोकनतमाः RAGH. 11, 60. अथ यावदिशामवलोकनम् — कुर्वति PAÑKAT. 243, 8. तदवलोकनत्तणात्प्रभृति HIT. 39, 21. भुवनाव ° MRĀK. 30, 21. राजमार्गावलोकनं करोति VET. 23, 16. सच्चरिताव ° KATHĀS. 24, 227. परतन्त्राव ° Suçr. 2, 164, 3. दिगवलोकनप्रासाद् ein Palast, von dem man nach allen Gegenden hin sehen kann ÇĀK. Ch. 141, 8. योगनिद्रातविशदः पावनैरवलोकनैः RAGH. 10, 14.

अवलोकित (wie eben) 1) adj. s. u. लोक् mit अव. — 2) m. = अवलोकितेश्वर TRIK. 1, 1, 17. H. an. 3, 48. MED. t. 230. BURN. Intr. 224.

अवलोकितेश्वर (अ + ईश्वर) m. N. pr. eines Bodhisattva, der bei den nördlichen Buddhisten im höchsten Ansehen steht, BURN. Intr. 115. 117. 120. 220. 222. 224. 226 und ebend. N. 1. 290. 339. 342. 619. Lot. de la b. l. 261. fgg. 301. 332. 428.

अवलोकित् (von लोक् mit अव) adj. schauend, blickend: चतुरावलोकितः (चतुषः) KUMĀRAS. 5, 49.

अवलोभन (von लुभ् mit अव) n. sinnliche Begierde, s. अनवलोभन.

अवलोमं adj. von 1. अव + लोमन् P. 5, 4, 75. VOP. 6, 76.

अवल्गुन (3. अ - व - + न्) m. Vernonia anthelmintica Willd., eine jährige Pflanze, AK. 2, 4, 3, 14. AINSIE, Mat. ind. 2, 54. Suçr. 1, 221, 12. 2, 67, 5 (vgl. 12).

अवल्गुली f. N. eines giftigen Insects Suçr. 2, 288, 15.

अववद् (von वद् mit अव) m. üble Nachrede in ड्रववद् (s. d.).

अववद्न (wie eben) n. übles Nachreden SĪ. zu AIR. Br. 3, 23.

अववदित् (wie eben) m. der die letzte Rede hat, der Entscheidende: तस्माद्वाप्येतर्हि पितरं पुत्रा निष्ठावो ऽववदित्याचक्षते AIR. Br. 3, 14.

अववर्षण (von वर्ष् mit अव) n. das Beregnen KĀTJ. ÇR. 1, 7, 13.

अववाद (von वद् mit अव) m. 1) üble Nachrede, Tadel H. an. 4, 136. MED. d. 43. — 2) Befehl AK. 2, 8, 4, 25. H. 277. an. MED. — 3) Vertrauen H. an. MED. — 4) Unterweisung (buddh.) BURN. Lot. de la b. l. 304. fg. — Vgl. अववाद.

अवव्रेश (von व्रश् mit अव) m. Splitter, Spahn: उत्तमुक्त्य ÇĀT. Br. 12, 4, 3, 3.

अववर्श (3. अ - व - वश) adj. f. आ. 1) keinem fremden Willen unterthan, unabhängig, frei AV. 6, 42, 3. 43, 2. Gegens. सङ्गिन् ÇĀK. 108, v. l. ungezügelt: अववर्शेन्द्रिपचित HIT. I, 16. लोभम् PRAB. 78, 5. — 2) keinen eigenen Willen habend, wider Willen verfahren, invitus: तैरग्यते ऽवशः